

Як український козак Терентій Корень лева переміг

Євген ТИЦУК

Міфи Давньої Греції розповідають про подвиги Геракла, а Старий завіт – Самсона, котрі виходили переможцями у двобої з диким левом. Мало хто знає, що серед наших співвітчизників була людина, яка повторила це досягнення. Звали богатиря з України Терентій Корень, а відбулося це в липні 1907 року на арені чиказького цирку.

Між життям і смертю

Варто зазначити, що тоді деякі сміливці вже виходили на манеж боротися з левом (наприклад, борець Сендоу. – Авт.), але звір був у наморднику й спеціальних чохлах-рукавичках. Цього ж разу адміністрація цирку вирішила загострити ситуацію: царя звірів випустили без намордника...

Коли український борець у самому лише трико увійшов до манежу, величезний лев від люті шкріб лапами землю та бив хвостом. Щойно за Терентієм зачинилися металеві двері, цар звірів якимось дивом звільнився від рукавичок, що приховували жахливі кігті на передніх лапах (пізніше подекували, що хтось із місцевих «доброзичливців» навмисно «забув» зав'язати мотузочки на чохлах). Глядачі від жаху аж зойкнули.

Пізніше сам Терентій Корень пригадував: «Тієї миті я зрозумів: або я, або він. Назад дороги вже не було». Лев підскачів до атлета й завдав потужний удар лапою по правому підбер'ю. Водночас величезні ікла вп'ялися в тіло атлета (як констатували зго-

дом лікарі, в нього утворилася рвана рана й були зламані три ребра). Втрачати борцеві не було чого. Терентій щосили ударив лева в перенісся, а потім, приловчившись, схопив звіра за горло й, відірвавши від землі, почав душити. Але втримати його 150-кілограмову тушу, що сіпалася в агонії, було дуже важко.

Тоді силач із України, піднявши за гриву дикого звіра над головою, жбурнув його на арену. Кидок був такої сили, що вже за хвилину ветеринари констатували смерть лева внаслідок перелому хребта. Бурхливим оваціям не було кінця. Захоплені американці вручили Терентію велику золоту медаль із написом «Переможцю левів!».

Відтоді минуло вже понад 100 років, але ніхто зі знаменитих силачів і спортсменів і досі не навважився на такий поєдинок. І навіть славнозвісний кореець Масутасу Ояма, «переможець биків» та засновник нового виду карате, уважно зваживши всі «за» і «проти», відмовив своїм промоутерам в екстремальному шоу. Адже, на його думку, шансів вижити людині у двобої з левом чи тигром практично немає.

Чернігівський силач

Терентій Савович Корень народився 27 жовтня 1883 року в селі Блистова, що на Чернігівщині, в родині бідного козака.

Ще підлітком вирізнявся з-поміж однолітків спритністю та блискавичною реакцією. Спочатку він пробував силу на бичках: чи зможе скрутити та поставити на коліна? Любив підбурити двох-трьох старших парубків помірятися силою в боротьбі. Згодом, наслідуючи борців, улаштував імпровізовані чемпіонати серед ровесників і завжди здобував перемогу.

Пізніше, згадуючи ті часи й намагаючись зрозуміти феномен своєї сили, він зазначав, що в 14–15 років просто «горів» від надлишку енергії. Фахівці це пояснюють підвищеним виробленням тестостерону (чоловічого гормону) в організмі юного богатиря. Ночами він навіть не міг спати й

таємно бігав на млин, де перевертав і переносив жорна вагою майже 200 кілограмів. Якось за цією справою його застав мірошник і довго хрестився, не вірячи власним очам. Подейкують, що один із родичів його батька якраз почав зводити дерев'яний будинок. Коли треба було перенести величезну колоду, шестеро кремезних чоловіків не змогли підняти її. А ось Терентій самотужки з цією ношею впорався. Слава про його незвичайну силу швидко поширилася.

Невдовзі Терентій разом із гуртом селян подався на заробітки до Таврійської губернії, наймитовав у німців-колоністів. Якось побився об заклад із хазяїном на «п'ятірку», що втримає запряжений добрим конем візок, яким той саме збирався їхати до церкви. Уперся Терентій об поріг воріт, і віз, скільки німець не поганяв

коня, так і не зрушив з місця. Довелося колоністу визнати перемогу юного силача.

У 16 років доля привела Терентія на Далекий Схід. Саме там, у місті Харбін, юний атлет уперше потрапив до цирку. А коли переміг місцевого велетня-богатиря, його відразу прийняли туди на посаду силача.

Тоді в Сибіру був дуже популярний борець Григорій Бісів. Для реклами цирку його, обклеєного пір'ям, возили в клітці й розповідали, що він харчується сирим м'ясом. З ним і почав працювати Терентій Корень. Терентію не було рівних у боротьбі на поясах. До того ж молодий атлет розривав навпіл складені в купу дві колоди карт, гнув підкови, забивав кулаком цвяхи в дводюймову дошку.

61

Спортивна кар'єра

1904 року Терентія відправили до Петербурга підвищувати майстерність як борця. Утім, чернігівського силача більше приваблювали роботи із «залізом», силові трюки. Цікаві його антропометричні дані: ріст – 185 см, вага – 140 кг, об'єм біцепса – 52 см.

Тому не випадково 1906 року Терентій брав участь у змаганнях «стронгменів» у Лондоні. Вони змагалися, піднімаючи важкі каміні та штанги. А «фішкою» шоу стала особлива атлетична вправа: з положення лежачи на спині й тримаючи у витягнутій руці величезну вагу, стати в солдатську стійку, залишаючи руку прямою.

Більшість атлетів, виконуючи цю вправу, справлялися з вагою в чотири пуди, а Терентій – у шість (96 кг! – Авт.), та ще й лівою рукою. Тож міжнародне журі одноставно присудило йому головний приз змагань.

У 1908 році йому довелося змагатись у містах Російської імперії. Разом із групою артистів-борців Терентій вирушив на гастролі до Баку, де на показових виступах запрягався у віз і катав на манежі 30 осіб, піднімав середніх розмірів паровий котел, носив залізне коромисло, на яке з обох боків чіплялося по 15 осіб, розгинав підкови, «зав'язував краватку» з дахового заліза. Тоді людей із надзвичайною фізичною силою дуже шанували й інколи гастролювали цирку, які збирали великі натовпи, навіть продовжували на вимогу громади міст.

Особливо всім запам'ятався номер, що його продемонстрував Те-

рентій Корень у Царицині. Силач складав руки на грудях, до яких прикріплювали спеціальні віжки. Їх у різні боки тягнули два верблюдів. Проте кораблі пустелі так і не змогли розвести силачу руки. А в Саратові замість верблюдів Терентію «гнуздали» по двом коней на кожну руку. І він знову виходив переможцем.

Підкріплювала авторитет богатиря і його славнозвісна перемога над левом. Звістка про неї швидко облетіла весь борцівський світ, Терентія почали називати «переможцем левів». До речі, вже через 5 місяців після нелегкого бою з царем звірів він став абсолютним чемпіоном світу з французької боротьби.

Серед нагород Терентія Кореня – 7 золотих хрестів, 9 золотих медалей, срібні та бронзові медалі чемпіонатів світу, грошові премії.

На його малій батьківщині в селі Блистова старожили згадують, що в повсякденному житті Терентій Корень був «крутої» вдачі... Наймитуючи в Таврійській губернії, якимось заблукав і

потрапив на пристань. До неї підійшов пароплав, до якого причалом попрямував архієрей із процесією. Простолюди поспішно зняли шапки й почали бити поклони, а Терентій залишився стояти та ще й у головному уборі. До нього підскочив місцевий жандарм і, зірвавши з богатиря шапку, кинувся до пароплава. Капітан дав команду «малий хід», і судно почало відходити від пристані. Терентій, не довго думаючи, схопив якрний ланцюг і втримував пароплав доти, доки йому не повернули шапку.

1917 року Терентій Савович одружився з дочкою казанського провізора. Мав двох дочок – Людмилу та Раїсу. Пізніше сім'я мешкала в Саратові. Корень займався самоосвітою, добре знав німецьку мову. Призвичаїв до занять з розвитку сили й своїх братів – Івана, Пилипа та Андрія. Проте доля Терентія Кореня надалі не вельми його балувала. До радянської влади він ставився байдуже й не поспішав підтримувати. Жив бідно, на хліб заробляв тим, що з групою борців гастролював Росією. У його арсеналі було чимало силових номерів (борючись водночас із 20 добровольцями, розривав ланцюги, ударом кулака розбивав дерев'яні кругляки та величезні каміні). Пішов з життя ушлявлений борець, маючи за плечима 46 років. Похований у Саратові. В Україні збереглася хата, де жив Терентій Корень. Земляки, вшановуючи пам'ять цієї видатної людини, в селі Блистова назвали його ім'ям вулицю та відкрили пам'ятну стелу. Останніми роками тут відбуваються спортивні турніри та змагання на честь ушлявленого українського богатиря.

